

Toelichting 8^e Wijziging GR Stadsregio Amsterdam Actualisatie n.a.v. afschaffing plus-status

Het dagelijks bestuur vraagt de gemeenteraden om, gelijktijdig met de Begroting 2016, de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Amsterdam (8^e wijziging) naar aanleiding van de afschaffing van de plus-status te behandelen. Met deze actualisatie voldoen de gemeenten aan de wettelijke verplichting om hun Gemeenschappelijke Regeling binnen een jaar na de datum van inwerkingtreding van de Wet Afschaffing Plusregio's in overeenstemming met de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De gemeenten kunnen daarmee vanaf 1 januari 2016 de samenwerking voortzetten in afwachting van de voorstellen ten behoeve van de samenwerking vanaf 1 januari 2017, waarover in 2016 besluitvorming plaatsvindt.

Ten aanzien van de begroting kunnen gemeenteraden van de deelnemende gemeenten tot 1 juni 2015 bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de conceptbegroting naar voren brengen.

Ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Amsterdam vraagt het dagelijks bestuur de gemeenteraden om in te stemmen met de voorliggende (technische) actualisatie van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Amsterdam (8e wijziging) en een afschrift van een besluit te sturen naar het Dagelijks Bestuur.

In het Convenant Verkeer en Vervoer is op 22 januari 2015 tussen de Stadsregio, de provincies Noord-Holland en Flevoland en de gemeenten Almere en Lelystad afgesproken om in 2016 besluiten te nemen over de regionale samenwerking op het terrein van Verkeer & Vervoer. Dit kan ook gevolgen hebben voor de regionale samenwerking op de beleidsterreinen Ruimte, Wonen en Economie. Voor deze terreinen wordt beoogd dat hierover ook uiterlijk in 2016 besluitvorming plaatsvindt in de colleges en gemeenteraden. De gemeenten kunnen dan integraal bezien hoe zij de Gemeenschappelijke Regeling van de Stadsregio, voor alle taakvelden, willen wijzigen en in lijn brengen met de dan geldende wetgeving ten behoeve van de samenwerking vanaf 1 januari 2017.

In afwachting van die voorstellen wordt 2016 een overgangsjaar, waarin de 16 gemeenten van de Stadsregio de samenwerking en uitvoering van lopende projecten continueren binnen de kaders van de Regionale Agenda 2014-2018 en de Begroting 2016. Dit vraagt vooruitlopend op de integrale herziening van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Amsterdam in 2015 nog een technische actualisatie van de gemeenschappelijke regeling. De inwerkingtreding van de Wet Afschaffing Plusregio's op 1 januari 2015 bepaalt namelijk dat gemeenten die de samenwerking willen voortzetten, de gemeenschappelijke regeling binnen een jaar na de datum van inwerkingtreding in overeenstemming moeten brengen met de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, zoals deze luidt na inwerkingtreding van de Wet Afschaffing Plusregio's.

Daar waar nodig dient nog aanvullende besluitvorming in 2015 plaats te vinden om de samenwerking in 2016 in overeenstemming te brengen met andere wettelijke kaders. De gemeenten zijn bijvoorbeeld reeds in overleg hoe zij willen inspelen op de nieuwe Huisvestingswet en de wijze waarop gemeenten de Huisvestingsverordening organiseren.

Achtergrond

De 16 gemeenten van de Stadsregio hebben de afgelopen jaren op het niveau van raden en colleges regelmatig herbevestigd dat zij de samenwerking willen voortzetten. Nadat de Minister van Binnenlandse Zaken het wetsvoorstel in juni 2013 naar de Tweede Kamer stuurde, zijn de raden van de 16 gemeenten in het najaar van 2013 geconsulteerd. De colleges en raden van de Stadsregio gemeenten stemden in met een wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Stadsregio Amsterdam, de vorming van een vervoerregio en de richting van de doorontwikkeling van de regionale samenwerking, nl. naar het niveau van de metropoolregio. Het was op dat moment nog onzeker of en wanneer de wet in werking zou treden. Wel was het uitgangspunt dat in het kader van de doorontwikkeling van de

samenwerking met de betrokken gemeenten en provincies voorstellen worden uitgewerkt over de gewenste wijze van samenwerking op de verschillende beleidsterreinen. Op basis van deze voorstellen wordt dan integraal bezien hoe de Gemeenschappelijke Regeling van de Stadsregio wordt aangepast.

Na besluitvorming in de Eerste Kamer in december 2014 en de inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2015 zijn de wettelijke kaders duidelijk. De samenwerking op verkeer & vervoer kan worden voortgezet omdat het Rijk, tegelijkertijd met het afschaffen van de plusregio's, besloot om de regio Amsterdam de wettelijke status van "vervoerregio" te geven, en de wettelijke bevoegdheden en middelen (BDU) op het gebied van verkeer en vervoer bij AmvB te beleggen bij de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Amsterdam. Met deze nieuwe wettelijke status kreeg de Stadsregio de opdracht om de onderlinge samenwerking met andere gemeenten in de regio Amsterdam en met de provincies te versterken en de vervoerregio verder vorm te geven. In het eerdergenoemde convenant voor de periode 2015 en 2016 spraken partijen af om vanaf 2017 de samenwerking te intensiveren en vorm te geven in een Gemeenschappelijke Regeling "Vervoerregio Amsterdam".

Wijziging van de gemeenschappelijke regeling

De wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling in 2013 kon nog niet inspelen op de nieuwe wetgeving omdat nog niet zeker was of de Wet afschaffing Plusregio er ging komen en welke consequenties dit zou hebben.

In de Wet afschaffing plusregio's staat dat gemeenten die de gemeenschappelijke regeling willen voortzetten, de regeling binnen een jaar na de datum van inwerkingtreding van de wet in overeenstemming brengen met de Wet gemeenschappelijke regelingen, zoals deze komt te luiden na inwerkingtreding van de wet Afschaffing Plusregio's.

Samenvatting van de gewijzigde bepalingen

Deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling kent verschillende onderdelen.

- a) Wijziging van de grondslag van de GR SRA: hoofdstuk I in plaats van hoofdstuk XI (art. 1)
- b) Vervallen / vervangen van "plusregio's" in: gemeenschappelijk openbaar lichaam (art. 1, art. 2, art. 11 GR SRA)
- c) Vervallen van taken en bevoegdheden (art. 6 GR SRA) die op grond van diverse wettelijke voorschriften aan de plusregio waren opgedragen ten gevolge van de intrekking van de plusregio's.
- d) Vervallen van verwijzingen naar "territoriale bestuurscommissies" (art. 47 GR SRA)
- e) Wijziging aanscherping van algemene toelichtingen op enkele voorschriften (o.a. art. 4 en 32 GR SRA)

Ad c) Wijziging van bevoegdheden

De Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) schrijft in art. 10 voor dat de belangen, ter behartiging waarvan de gemeenschappelijke regeling wordt getroffen, expliciet worden vermeld. Hetzelfde geldt voor taken en bevoegdheden die de deelnemers aan de Stadsregio willen toevertrouwen.

Het bijzondere van de plusregio's was dat het wettelijk verplichte gemeenschappelijke regelingen waren die door de gemeenten in een gebied met stedelijke kenmerken moesten worden getroffen om wettelijke taken uit te voeren met het oog op de oplossing van de stedelijke afstemmingsproblematiek (artikel 104 Wgr) Het gaat daarbij om taken op het terrein van economische ontwikkeling (artikel 118 Wgr) en grondbeleid (artikel 119 Wgr), maar hierbij zijn geen specifieke bevoegdheden verleend aan het bestuur van de plusregio. De samenwerking op deze thema's is gericht op onderlinge afstemming van beleid en kent een vrijwillig karakter zonder dat gemeenten daarbij specifieke bevoegdheden hebben overgedragen aan het bestuur van de stadsregio.

Behalve de hiervoor met name genoemde taken hadden de plusregio's enkele andere wettelijke taken en bevoegdheden van beperkt belang, welke bovendien niet altijd door de

plusregio's zijn ingevuld. Deze taken vervallen. Het gaat om: de Wet milieubeheer (artikel XVI), de Wet bodembescherming (artikel XVII), de Wet Luchtvaart (artikel XIV).

De andere rechtstreeks aan de plusregio toegekende taken waren niet in de Wgr geregeld, maar in de desbetreffende medebewindswetgeving, zoals de Wet personenvervoer 2000 en de Huisvestingswet.

Met het Besluit van 17 december 2014 tot wijziging van het Besluit personenvervoer 2000 en van enkele andere besluiten in verband met de Wet afschaffing plusregio's (de AmvB) heeft het Rijk bevoegdheden belegd bij de Stadsregio Amsterdam die voortvloeien uit de Wet personenvervoer 2000, de Spoorwegwet, de Wet Lokaal Spoor, de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte en de Wet Infrastructuurfonds.

Ten gevolge van de intrekking van de plusregio's worden de bevoegdheden die op grond van diverse wettelijke voorschriften aan de plusregio waren opgedragen ingetrokken en komen zij bij andere bestuursrechtelijke rechtspersonen te berusten (gemeenten en provincies). Dit geldt voor bevoegdheden die gerelateerd zijn aan de wijzigingen van de volgende wetten:

- de Woningwet (artikel VI) en de Huisvestingswet: er loopt reeds een proces om te bezien hoe gemeenten met deze bevoegdheden willen omgaan vanaf 1 januari 2016.
- de Jeugdzorgwet: door decentralisatie zijn deze bevoegdheden bij gemeenten belegd.

De voorliggende wijziging van de gemeenschappelijke regeling bevat enkel aanpassingen van de bepalingen die samenhangen met wettelijke bevoegdheden. Het bevat geen wijzigingen t.a.v. de inhoudelijke taakvelden van de Stadsregio. Dit is pas aan de orde bij de integrale herziening van de gemeenschappelijke regeling waarover in 2016 besluitvorming plaatsvindt in gemeenteraden. Tot die tijd bepalen de regionale agenda en de werkplannen de daadwerkelijke uitoefening van de belangenbehartiging op de verschillende terreinen. De Regionale Agenda 2014-2018 vormt de basis voor de uitvoeringsprogramma's voor 2016 die voorliggen in de Regioraad van december 2015. Daaruit blijkt dat de Stadsregio op dit moment bijv. niet actief is op het taakveld grondbeleid en het geen integraal plan heeft voor de gewenste milieukwaliteit.

Ad d) Vervallen van verwijzingen naar "territoriale bestuurscommissies" (art. 47 GR SRA)

Omdat hoofdstuk XI van de Wgr (plusregio's) wordt ingetrokken, vervalt ook de regeling over territoriale bestuurscommissies in art. 112 van de Wgr. De Stadsregio heeft op dit moment geen territoriale bestuurscommissie ingesteld. Voor een toekomstige wijziging dient overwogen te worden om dit artikel dusdanig te wijzigen dat dit artikel de instelling van advies en bestuurscommissies regelt. Uit art. 24 Wgr volgt de bevoegdheid voor de regioraad om adviescommissies in te stellen. Dit is een bevoegdheid die het bestuur van een openbaar lichaam van rechtswege bezit. Uit art. 25 Wgr volgt de bevoegdheid van de regioraad om bestuurscommissies in te stellen. Deze bevoegdheid bestaat niet van rechtswege. Daarvoor is in de eerste plaats vereist dat de regeling daarin voorziet (art. 25, lid 1, WGR).

Ad e) Wijziging van algemene toelichtingen op enkele voorschriften (art. 4 en 32 GR SRA)

Dit betreft een aanscherping/ verduidelijking van de algemene toelichting.

Inwerkingtreding

De wijziging van de GR komt tot stand als de colleges en raden van tenminste twee derde van de deelnemende gemeenten (die twee derde van het aantal inwoners vertegenwoordigen) daarmee instemt (conform art. 67 van de GR Stadsregio) en treedt in werking op 1 januari 2016.

Bijlagen

- A. Voorstel gewijzigde tekst Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Amsterdam.
- B. Artikelsgewijze toelichting bij de achtste wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Amsterdam.